

SINTEZA

obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor) la proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege
pentru modificarea unor acte normative (număr unic 225/ARFC/2022)

Participantul la avizare (expertizare)/ consultare publică	Conținutul obiecției/ propunerii (recomandării)	Argumentarea autorului proiectului
Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (Scr. nr.10/2-1748 din 04.04.2022)	Obiecțiile. Propunerile (recomandările). 1. La Art. II din proiect, pct. 2, se propune excluderea completării art. 22 din Legea nr. 29/2018 privind delimitarea proprietății publice, cu alin. 7), prin prisma prevederilor art. 55 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, pentru evitarea reproducerii normelor care sunt reglementate la art. 509-535 din Codul Civil nr. 1107/2002. 2. Totodată, Hotărârea Guvernului nr. 972/2001 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de evidență, evaluare și vânzare a bunurilor confiscate, fără stăpîn, sechestrate ușor alterabile sau cu termen de păstrare limitat, a corpurilor delictive, a bunurilor trecute în posesia statului cu drept de succesiune și a comorilor, descrie (reglementează) metoda de transmite a bunurilor (construcții, terenuri, etc.) în proprietate unităților administrativ- teritoriale.	1. Proiectul de lege urmărește să instituie o procedură legală specială pentru obținerea dreptului de proprietate a unităților administrativ-teritoriale asupra clădirilor transmise în contul cotelor-părți valorice din patrimoniul fostelor întreprinderi agricole și neînregistrate în RBI. 2. Hotărârea Guvernului nr.972/2001 descrie modul de evidență, evaluare și vânzare a terenurilor proprietate privată, a locuințelor și clădirilor auxiliare.
(Scr. nr.10/2-2358 din 10.05.2022)	Repetat. Lipsa obiecțiilor și propunerilor.	Se acceptă.
Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (Scr. Nr. 07-05/1021 din 06.04.2022)	Obiecțiile. Propunerile (recomandările). 1. Prevederile de modificare a art. 16 din Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică, nr. 488/1999, din proiect, în partea ce ține de stabilirea cuantumului despăgubirii, contravin art. 15 din Legea nominalizată. 2. Totodată, cît este de imparțial ca consiliile locale, ca părți interesate, să selecteze entitățile, care urmează să efectueze rapoarte de de evaluare a bunurilor, ce urmează a fi expropriate, conform conținutul art. 16 din proiect. 3. De asemenea, considerăm că suplimentar urmează de examinat dacă prevederile alin. 5 al art.16 din proiect nu contravin cu prevederile art.2669 din Codul civil nr. 1107/2002, care se referă la succesiunea vacantă. 4. Totodată, considerăm neargumentat și nejustificat ca radierea dreptului de proprietate, înregistrat provizoriu după unitatea administrative teritoriale, asupra bunurilor transmise în contul cotelor-părți valorice din patrimoniul fostelor întreprinderi agricole, neînregistrate în registrul bunurilor imobile și pentru care nu se identifică lista persoanelor care, conform	1- 3. S-a exclus Art. I. pentru modificarea Legii exproprierii pentru cauză de utilitate publică, nr. 488/1999. 4. În conformitate cu prevederile art. 524 alin. (1) din Codul Civil.

	proceselor-verbale ale ședințelor comisiilor de privatizare, dispun de dreptul la cota- parte din bunurile agricole proprietate comună, și înregistrarea acestuia ulterior după titularul de drept, să se realizeze doar cu consimțământul autorității publice locale, deoarece aceasta este parte interesată și pot fi cazuri când acest consimțământ nu va fi obținut. 5. De asemenea, nu-i clar cine emite consimțământul respectiv consiliul local s-au primarul localității. 6. În contextul celor nominalizate informăm că , Ministerul va susține proiectul prezentat spre avizare în baza obiecțiilor invocate.	5. Dreptul de proprietate se va înregistra provizoriu după UAT. Conform art. 14 alin. (2) lit. b) din Legea nr.436/2006 privind administrația publică locală, consiliul local administrează bunurile domeniului public și ale celui privat ale satului (comunei), orașului (municipiului).
(Scr. Nr. 07-05/1403 din 18.05.2022)	Repetat. Propunerile și obiecțiile Ministerului la proiectul inițial, expediate Agenției prin scrisoare nr. 07-05/1021 din 6 aprilie 2022, ce țin de modificarea legislației în vigoare, n-au fost luate în considerație de autori, sau n-au fost aduse argumente justificative, de ce n-au fost luate în considerație, în conținutul sintezei obiecțiilor și propunerilor la proiectul în cauză. În contextul dat Ministerul, repetat reiterează următoarele. Este necesar de examinat dacă prevederile alin. (2) al Art. I din proiect nu contravin cu prevederile art. 2669 din Codul civil nr. 1107/2002, care se referă la succesiunea vacantă, deoarece coproprietari al bunurilor transmise în contul cotelor- părți valorice din patrimoniul fostelor întreprinderi agricole pot fi și persoane decedate, și în cazul dat, bunurile date, în limitele legii, sunt dobândite de stat și nu de UAT. <i>Totodată, considerăm neargumentat și nejustificat „ca radierea dreptului de proprietate, înregistrat provizoriu după unitatea administrative teritorială, asupra bunurilor transmise în contul cotelor-părți valorice din patrimoniul fostelor întreprinderi agricole, neînregistrate în registrul bunurilor imobile și pentru care nu se identifică lista persoanelor care, conform proceselor-verbale ale ședințelor comisiilor de privatizare, dispun de dreptul la cota-parte din bunurile agricole proprietate comună, și înregistrarea acestuia ulterior după titularul de drept”, să se realizeze doar cu consimțământul autorității publice locale, deoarece aceasta este parte interesată și pot fi abuzuri în acest sens, de încălcare a dreptului de proprietate.</i> De asemenea, nu-i clar cine va emite consimțământul respectiv, consiliul local sau primarul localității, ținând cont de faptul că bunurile respective se propune a fi înregistrate provizoriu după unitatea administrativ-teritorială. Totodată, propunerile de la alin (1) al Art. I din proiectul respectiv nu e susțin	S-au exclus prevederile de modificare a art.16 din Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999. Proiectul de lege s-a definitivat urmare a avizării și consultării publice și a fost completat cu aspecte și concepte noi. Se acceptă parțial.

	deoarece, bunurilor transmise în contul cotelor-părți valorice din patrimonial fostelor întreprinderi agricole nu fac parte din lista bunurilor proprietății publice, prin urmare nu pot fi obiectul reglementării Legii în cauză. În contextul celor nominalizate informăm că, Ministerul nu susține proiectul prezentat spre avizare, în redacția dată.	S-a exclus propunerea de modificare a art.16 și s-a actualizat propunerea de modificare a art. 5 din Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr.488/1999.
Ministerul Mediului (Scr. Nr. 13/1-05/969 din 11.04.2022)	Obiecțiile. Propunerile (recomandările). Lipsa obiecțiilor și propunerilor.	Se acceptă.
(Scr. Nr. 13/1-05/1235 din 13.05.2022)	Repetat. În contextul problemei care se propune a fi soluționată în baza modificărilor propuse și anume, asigurarea autorităților administrației publice locale cu soluții în vederea înregistrării bunurilor imobile transmise în contul cotelor - părți valorice din patrimoniul fostelor întreprinderi agricole, care pînă la moment nu se află la evidență nici la proprietarii cotelor părți-valorice și nici la autoritățile publice locale, nefiind determinate drepturile și obligațiile între părți, fapt ce generează în mare parte distrugerea totală sau parțială a imobilelor, Ministerul de principiu susține proiectul înaintat. Totodată, menționăm că, imobilele transmise în contul cotelor-părți valorice cetățenilor reprezintă proprietatea de drept al acestora, respectiv acțiunile care se propun a fi realizate, inclusiv, delimitarea, formarea și înregistrarea bunurilor urmează a fi efectuată cu respectarea dreptului de proprietate a terților asupra acestora. Astfel, este necesar de a stabili un mecanism eficient de evidență și actualizare a datelor privind eventualii proprietari a bunurilor, fie direcți sau indirecti (succesiune etc.), astfel, încît să fie exclusă la maxim posibilitatea de apariție a unor litigii legate de dreptul de proprietate asupra bunurilor care vor fi luate la evidență de UAT. Totodată, este necesar de a institui un mecanism clar de compensare a valorii bunurilor trecute în posesia statului în cazul în care, după trecerea în proprietatea statului a bunurilor, proprietarii acestora se vor adresa cu cereri privind revendicarea drepturilor asupra proprietății. Sub aspectul de trecere în proprietate a bunurilor este necesar de a analiza și de a aplica opțiunea cea mai oportună, inclusiv prin prisma mecanismului de uzucapiune, în cazurile în care eventualul proprietar a manifestat lipsa de interes și diligență asupra terenului în termenul stabilit de legislație, cît și mecanismului de moștenire sau trecerea eventuală în proprietatea statului a bunurilor fără stăpîn, or, la moment, proiectul legii nu	Se acceptă. Proiectul de lege s-a definitivat urmare a avizării și consultării publice și a fost completat cu aspecte și concepte noi.

	oferă claritate asupra soluțiilor legale care urmează a fi aplicate pentru a pune în aplicare normele propuse.	
Agencia Proprietății Publice (Scr. Nr. 05-03-2498 din 14.04.2022)	Obiecțiile. Propunerile (recomandările). 1. La articolul I pct. 1, 2, precum și în conținutul notei informative, este necesar de înlocuit sintagma „art. 5 alin. r)” cu sintagma “art. 5 alin. (1) lit. r”. 2. La articolul II pct. 2 (articolul 22 alineat (7)), se propune completarea după cuvântul “dreptului” cu cuvintele “de proprietate”. 3. Totodată, conform prevederilor art. 2 din Legea apelor nr. 272/2011 și Codului Funciar nr. 828/1991 noțiunea de „teren al fondului apelor” este definită ca „teren aflat sub ape, albiile cursurilor de apă, cuvele lacurilor, iazurilor, rezervoarelor de apă, mlaștini, terenuri pe care sînt amplasate construcții hidrotehnice și alte structuri ale serviciului apelor, terenuri repartizate pentru fișile de deviere (de pe maluri) a râurilor, a bazinelor de apă, a canalelor magistrale și a colectoarelor, precum și terenuri folosite pentru construcția și exploatarea instalațiilor ce asigură satisfacerea necesităților de apă potabilă, de apă tehnică, de apă curativă, altor necesități de interes public”. 4. Însă, potrivit art. 9 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 29/2018 privind delimitarea proprietății publice (în continuare - Legea nr. 29/2018), drept bunuri ale domeniului public al statului inclusiv sunt și „corpuri de apă de suprafață, situate pe teritoriul a 2 sau mai multe raioane ori pe teritoriul unui singur raion și destinate protecției sistemului energetic, necesităților domeniului transporturilor și altor servicii de stat, terenurile corpurilor de apă de frontieră, terenurile fondului apelor proprietate publică a statului, inclusiv terenurile fișilor riverane de protecție a apelor și zonelor sanitare, digurile de apărare împotriva inundațiilor, sistemele de irigare și desecare și alte construcții hidrotehnice proprietate publică a statului”. 5. Pentru bunuri ale domeniului public al unităților administrativ-teritoriale conform art. 11 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 29/2018, sunt prevăzute „corpuri de apă de suprafață și terenurile aferente acestora, terenurile fondului apelor proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale, inclusiv terenurile fișilor riverane de protecție a apelor, digurile de apărare împotriva inundațiilor, sistemele de irigare și desecare, terenurile aferente, alte construcții hidrotehnice proprietate a unității administrativ-teritoriale, cu excepția bunurilor prevăzute la art. 9 alin. (2) lit. b)”. Prevederi în care nu se face claritate cu referire la apartenența de drept asupra terenurilor fondul apelor a cursurilor de apă. 6. Astfel, pentru stabilirea apartenenței și întru facilitarea executării lucrărilor de delimitare masivă pe apartenență a terenurilor fondului apelor de sub cursurile de apă cu fâșiile riverane incluse, se propune modificarea articolelor 9 alin. (2) lit. b) și 11 alin. (2)	1. S-a exclus Art. I. pentru modificarea Legii exproprierii pentru cauză de utilitate publică, nr. 488/1999. 2. Se acceptă. 3-8. Propunerile exced scopului urmărit de proiectul elaborat și anume identificarea soluțiilor pentru asigurarea autorităților administrației publice locale cu posibilitatea înregistrării bunurilor imobile transmise în contul cotelor-părți valorice din patrimoniul fostelor întreprinderi agricole, și neînregistrate în RBI, după UAT, fapt care va asigura stoparea deteriorării și administrarea eficientă a acestora.

	lit. b) din Legea nr. 29/2018 cu excluderea unor sintagme neelocvente și includerea cuvintelor de „râu” și „pârâu”, noțiuni prevăzute în Legea apelor nr. 272/2011, după cum urmează: Articolul 9 alineat (2) litera b) “terenurile albiilor râurilor cu fâșiile riverane de protecție a apei, ale albiilor lacurilor de acumulare și iazurilor cu fâșiile riverane de protecție a apei, alte terenuri ale fondului apelor, digurile de protecție contra inundațiilor, sistemele de irigare și desecare, alte construcții hidrotehnice cu terenurile aferente acestora, proprietate publică a statului;” 8.Articolul 11 alineat (2) litera b) „terenurile albiilor pâraielor cu fâșiile riverane de protecție a apei, ale albiilor iazurilor și heleșteielor, alte terenuri ale fondului apelor proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale, digurile de protecție contra inundațiilor, sistemele de irigare și desecare, alte construcții hidrotehnice cu terenurile aferente acestora din administrarea unităților administrativ-teritoriale, cu excepția bunurilor prevăzute la art. 9 alin. (2) lit. b);”.	
	Repetat. Nu s-a prezentat.	Proiectul de lege s-a definitivat urmare a avizării și consultării publice și a fost completat cu aspecte și concepte noi.
Ministerul Economiei (Scr. nr.06/3-1115 din 15.04.2022)	Obiecțiile. Propunerile (recomandările). Potrivit informației din nota informativă la proiect, [...] urmare transmiterii în proprietate privată a bunurilor imobile a fostelor gospodării colective agricole, proprietarii cotelor părți-valorice nici până în prezent nu cunosc proprietatea lor adevărată și nu-și pot demonstra dreptul lor asupra bunurilor incluse în ele. Cauza principală fiind lipsa actelor ce confirmă dreptul de proprietate asupra cotei-părți valorice într-un bun imobil ale fostei gospodării agricole, lipsa titularilor cotelor-părți valorice, etc. Astfel, prin modificările propuse la art.22 din Legea privind delimitarea proprietății publice nr. 29/ 2018, din motivul că lipsesc actele ce confirmă dreptul de proprietate asupra cotei-părți valorice într-un bun imobil ale fostei gospodării agricole, să fie legalizată o procedură prin care proprietarii bunurilor imobile transmise în contul cotelor-părți valorice, vor fi lipsiti de bunurile materiale, care trebuia să fie transmise acestora. Prin urmare, la elaborarea modificărilor este necesar de prevăzut un mecanism prin care, în primul rând, proprietarii cotelor-părți (clădiri) neînregistrate vor fi informați despre dreptul acestora asupra clădirilor repartizate ca cote-părți valorice și doar în situația în care proprietarii renunță la dreptul de proprietate asupra bunurilor ce le revin, pot fi aplicate norme propuse pentru completarea art.22 la Legea sus-citată.	Proiectul de lege prevede că clădirile transmise în contul cotelor-părți valorice din patrimoniul fostelor întreprinderi agricole, neînregistrate în RBI, dreptul de proprietate se va înregistra provizoriu după UAT. La trecerea termenului de 10 ani, dreptul de proprietate al UAT înregistrat provizoriu, se va înregistra, la cerere, după UAT. Astfel, persoanele care dispun de cote valorice vor avea la dispoziție 10 ani pentru înregistrarea dreptului.
	Repetat.	Proiectul de lege s-a definitivat urmare a

	Nu s-a prezentat.	avizării și consultării publice și a fost completat cu aspecte și concepte noi.
Agencia Servicii Publice (Scr. nr. 01/2696 din 19.04.2022)	Obiectiile. Propunerile (recomandările). Lipsa propunerilor și obiectiilor.	Se acceptă.
(Scr. nr. 01/3268 din 16.05.2022)	Repetat: Propuneri. 1. La pct. 1 din proiect (art. 20, alin. 2) lit. b)), propunem de a completa în final cu cuvintele „și abandonate”, or pot exista cazuri în care bunurile se află în posesia de fapt a unor deținători de cote-valorițe, care dețin acte dar nu au înregistrat drepturile. Respectiv, în proprietatea unităților administrativ-teritoriale ar putea trece, fără a aduce atingere drepturilor altor persoane, doar acele bunuri care sunt abandonate. 2. La pct. 2 din proiect (art. 22): a) propunem la alineatul 6) după cuvintele „neînregistrate în registrul bunurilor imobile” completarea cu cuvintele „și abandonate”; b) propunem de a substitui termenul de 10 ani cu un an, având în vedere că de la privatizarea bunurilor agricole (cotele-valorițe), care a avut loc în anii 1994-1998, au trecut mai bine de 20 de ani și, dacă în această perioadă persoanele în drept nu și-au revendicat proprietatea, este evidentă lipsa interesului față de aceste bunuri. Astfel, propunem ca textul „La trecerea termenului de 10 ani” să fie substituit cu textul „Prin derogare de la alte prevederi legale, la trecerea termenului de un an”. Concomitent, având în vedere opiniile expuse în cadrul ședinței din 5 mai 2022, organizată de către Cancelaria de Stat pe marginea subiectului dat, propunem pentru discuție un proiect de lege cu o altă abordare de soluționare a problemei: 1. norma din proiect este o normă derogatorie; 2. proiectul cuprinde orice bunuri care au constituit patrimoniul transmis în contul cotelor-valorițe din fostele întreprinderi agricole repartizate în contul cotelor-valorițe, nu doar clădirile; 3. proiectul se referă la două categorii de bunuri: a) abandonate și b) care sunt în posesia unor persoane. Respectiv, conține reglementări distincte despre condițiile de trecere în proprietatea UAT a acestor bunuri; 4. impulsionează posesorii acestor bunuri să-și legifereze dreptul asupra lor, prevăzând un an pentru depunerea acțiunii în instanță privind constatarea uzucapiunii pe	S-au exclus propunerile de modificare a Legii privind delimitarea proprietății publice nr. 29/2018. Se acceptă. Proiectul de lege s-a definitivat urmare a avizării și consultării publice și a fost completat cu aspecte și concepte noi. S-a completat cu propuneri de modificare a Legii cu privire la proprietatea publică a unităților mmistrativ-teritoriale nr. 523/1999.

	legea veche (până la modernizarea Codului civil). Or, potrivit art. 34 alin. (4) din Legea de punere în aplicare a Codului civil al Republicii Moldova nr.1125/2002 poate fi invocată uzucapiunea împlinită înainte de 1 martie 2019; 5. poate fi completată Legea cu privire la proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale nr. 523/1999, fie expusă ca o lege aparte derogatorie. „(1) Prin derogare de la alte prevederi legale, bunurilor transmise sau care urmau a fi transmise în contul cotelor-părți valorice din patrimoniul fostelor întreprinderi agricole, neînregistrate în registrele de publicitate corespunzătoare devin proprietatea unității administrativ-teritoriale pe teritoriul căreia se află potrivit articolului dat. (2) Autoritatea publică locală asigură inventarierea bunurilor indicate în alin (1), iar lista aprobată de consiliul local și decizia se afișează la avizier în incinta primăriei și în alte locuri accesibile publicului larg la decizia autorității publice locale. Bunurile din listă se iau la evidență extrabilanțieră. (3) Bunurile indicate la alin. (1) abandonate, la expirarea termenului de un an de la afișarea listei, în cazul în care nu sunt depuse contestații cu anexarea actelor ce confirmă dreptul de proprietate, devin proprietatea unității administrativ-teritoriale, acestea fiind luate la bilanțul autorității. Bunurile care constituie obiecte ale înregistrării în registrele de publicitate vor putea fi înregistrate în modul stabilit în aceste registre în temeiul deciziei Consiliului local prin care s-a aprobat lista bunurilor, la care se va anexa procesul-verbal privind afișarea listei potrivit alin. (2). (4) Bunurile indicate la alin. (1) aflate în posesia persoanelor vor trece în proprietatea unității administrativ-teritoriale la expirarea termenului de 3 ani de la publicarea listei indicate în alin. (2) în următoarele condiții: - în termen de un an de la publicarea listei indicate în pct. (2) posesorii pot mainta acțiuni în instanța de judecată pentru constatarea uzucapiunii împlinită până la data de 1 martie 2019, cu prezentarea, în termenul de 3 ani indicat, autorității publice locale și, după caz, deținătorului registrului de publicitate, a hotărârii judecătorești irevocabile prin care a fost constatăta uzucapiunea. în acest caz autoritatea publică locală va opera modificări în lista indicată la alin. (2); - în cazul în care la expirarea termenului de 3 ani autorității publice locale nu i-a fost prezentată hotărârea judecătorească irevocabilă privind constatarea uzucapiunii, bunurile care nu sunt obiecte ale înregistrării în registrele de publicitate devin proprietatea unității administrativ-teritoriale, iar pentru bunurile care constituie obiecte ale înregistrării în registrele de publicitate autoritatea publică locală poate solicita înregistrarea dreptului de proprietate în registru de publicitate corespunzător în temeiul deciziei Consiliului local prin	
--	--	--

	care s-a aprobat lista bunurilor, la care se va anexa procesul-verbal privind afișarea listei potrivit alin.(2).”	
Congresul Autorităților Publice Locale (Scr. nr. 73 din 26.04.2022)	Obiecțiile. Propunerile (recomandările). Pentru solutionarea problemelor, CALM propune modificarea actelor normative, după cum urmează: a) Aplicarea unei abordări mai complexe si cuprinzătoare, care să ofere o soluție durabilă la majoritatea aspectelor problematice menționate mai sus si lăsate fără atenție. b) În privința defuncților. În cazul defuncților pentru care nu există moștenitori sau aceștia nu și-au formalizat drepturile în modul stabilit de legislație poate fi aplicată procedura moștenirii vacante. În acest sens, procedura moștenirii vacante (art.2190 și art.2257 Cod civil) urmează a fi modificată și adusă în concordanță cu prevederile art.127 alin. (3) din Constituție, unde este expres stipulat că <i>”proprietatea publică poate aparține statului sau unitatilor administrativ-teritoriale ”</i> iar moștenirea vacantă poate fi culeasă de unitățile administrativ-teritoriale în calitate de reprezentanți ai statului la nivel local. c) De reglementat procedura renunțării la cota-parte valorică cu posibilitatea intrării bunurilor în proprietatea unității administrativ-teritoriale. d) Stabilirea mecanismului simplificat de constatare a terenurilor libere de construcții (demolate, distruse) care nu pot fi restabilite în starea lor inițială (Legea nr, 1543/1998 cadastrului bunurilor imobile). e) Clădirile pentru nu a fost solicitată transmiterea lor în natură - operarea modificărilor la Legea 392/1999 restructurării întreprinderilor agricole în procesul de privatizare prin stabilirea unui termen limitat (12 luni) pentru valorificarea dreptului de proprietate în baza actelor justificative de către beneficiarii cotelor-părți valorice (prevedere similară celei stipulate la art. 19 alin. (5) din aceeași lege). f) Diminuarea pretului pentru executarea lucrărilor cadastrale (Hotărârea Guvernului nr.966/2020 cu privire la serviciile prestate de către Agenția Servicii Publice) și pentru efectuarea procedurilor notariale în scopul stimulării înregistrării construcțiilor repartizate în urma restructurării întreprinderilor agricole. g) Modificarea legislației notariale și ajustarea acestuia prevederilor Legii cadastrului bunurilor imobile, care admite tranzacționarea primară cu bunuri imobile repartizate la cotă valorică fără a fi necesară înregistrarea acestora în registrul bunurilor imobile (art.59 alin. (4) Legea nr.1543/1998 cadastrului bunurilor imobile).	Proiectul de lege urmărește să instituie o procedură legală specială pentru obținerea dreptului de proprietate a unităților administrativ-teritoriale asupra clădirilor transmise în contul cotelor-părți valorice din patrimoniul fostelor întreprinderi agricole și neînregistrate în RBI
(Scr. nr. 78 din 19.05.2022)	Repetat. 1. Considerații generale În adresa Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM) a parvenit	

	adresarea Cancelariei de Stat cu solicitarea de a veni cu un aviz asupra prevederilor proiectului Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii nr.29/2018 privind delimitarea proprietății publice. CALM a analizat prevederile proiectului în cauză prin prisma respectării principiilor de organizare, funcționare și a intereselor autorităților administrației publice locale, stabilind următoarele. 2. Legislația aplicabilă • Carta Europeană a Autonomiei Locale din 15.10.1985, publicată în ediția oficială "Tratate internaționale", 1999, volumul 14, pag.14 • Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29 iulie 1994; • Codul civil nr.1107/2002; • Legea privind descentralizarea administrativă nr.435/2006; • Legea privind administrația publică locală nr.436/2006; • Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr.488/1999; • Legea privind delimitarea proprietății publice nr.29/2018; • Legea privind cooperativele de producție nr. 1007/2002; • Legea 1217/1997 cu privire la Programul de privatizare pentru anii 1997-1998; • Legea 392/1999 restructurării întreprinderilor agricole în procesul de privatizare; • Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative; • Legea nr.1543/1998 cadastrului bunurilor imobile; • Ordinului Directorului General al Departamentului Privatizării și Administrării Proprietății de Stat nr.98/2000 „cu privire la Nomenclatorul documentelor obligatorii în mapele transmise la păstrare agențiilor teritoriale de către grupurile teritoriale ale Programului Național „Pământ”. 3. <u>Constatări:</u> Urmare a examinării proiectului Hotărârii Guvernului pentru modificarea Legii nr.29/2018 privind delimitarea proprietății publice (în continuare - Proiect), CALM a constatat că autorul proiectului nu a luat în considerare nici obiecțiile expuse, nici propunerile care au fost formulate în avizul nostru. Reiterăm că proiectul propus spre reavizare în esență, perpetuează situația actuală și NU oferă soluții adecvate, reale și pe termen lung la problema cotelor valorice în diverse bunuri imobile și în vederea înregistrării clădirilor fostelor gospodării agricole. În acest sens, considerăm că proiectul în cauză mai degrabă reprezintă doar o	Proiectul de lege s-a definitivat urmare a avizării și consultării publice și a fost completat cu aspecte și concepte noi.
--	--	---

	mimare a unei soluții, decât un răspuns adecvat la cerințele comunităților locale în vederea oferirii unei soluții reale și durabile. De aceea, considerăm că acest proiect în forma dată, nu poate fi susținut spre aprobare. Totodată, considerăm necesară în regim de urgență revizuirea și completarea esențială acestui proiect sau elaborarea unui nou proiect care să ofere soluții complexe, complete, stabile și pe termen lung. În acest sens, cum a menționat în avizul său anterior, CALM consideră drept direcții principale și esențiale în soluționarea problemei cotelor valorice (dar nu numai) următoarele: a) Restabilirea/recunoașterea dreptului unităților administrativ-teritoriale de nivelul I (UAT I) în calitate de subiecte a dreptului succesoral. b) Recunoașterea dreptului UAT I în calitate de subiect de drept în cazul bunurilor fără stăpân și restabilirea procedurii declarării bunurilor fără stăpân în calitate de proprietate a unităților administrativ-teritoriale de nivelul I. c) Reglementarea prin procedură specială, excepțională și urgentă a renunțării la dreptul asupra cotei valorice în favoarea UAT. d) Modificarea cadrului normativ secundar, care să asigure mecanismul și procedura de implementare a transferului dreptului de proprietate către UAT în rezultatul diverselor situații juridice și cu folosirea tuturor formelor prevăzute de lege către UAT. Inclusiv prin intermediul instituției succesiunii și inclusiv a cotelor-valorice (de ex. Hotărârea Guvernului nr. 972/2001) e) Examinarea experienței anterioare și posibilității de aplicare în anumite situații prin ajustare/completare/perfecționare a HG nr. Nr. 162 din 19-02-2004 despre unele măsuri privind inventarierea bunurilor imobile proprietate a unităților administrativ-teritoriale și a statului. 4. <u>Recomandări și propuneri:</u> În contextul celor menționate mai sus, CALM propune următoarele: 4.1 În regim de urgență, se impune corectarea acestei greșeli și corelarea codului civil al Republicii Moldova cu Constituția (art. 127 și 109) și cadrul legal din domeniul APL, care recunoaște unitățile administrativ-teritoriale (UAT), în calitate de subiecte ale dreptului de proprietate DISTINCTE și SEPARAT de stat. Inclusiv spiritul și litera cadrului constituțional și legal, recunoaște unităților administrativ-teritoriale calitatea de subiecte AUTONOME de drept de proprietate în cadrul dreptului succesoral. Prin urmare, propunerea concretă este următoare: Codul civil se modifică după cum urmează:	Se acceptă.
--	--	---------------------------

	a) Articolul 2190 se expune în următoarea redacție: <i>„Articolul 2190. Dreptul unităților administrativ-teritoriale și a statului la moștenire legală</i> <i>(1) În cazul în care defunctul nu are rude și nici soț supraviețuitor sau aceștia nu pot moșteni din anumite motive, moștenitor legal este unitatea administrativ-teritorială de nivelul I (sat, comună, oraș, municipiu), inclusiv municipiul Chișinău.</i> <i>(2) Statul este considerat moștenitor legal în cazul bunurilor care se află după hotărârile Republicii Moldova</i> <i>(2) Satul (comuna), orașul (municipiul), statul suportă pasivul moștenirii vacante numai în limita valorii bunurilor din patrimoniul succesoral.”</i> b) Articolul 2409 și art. 2411 pe tot textul după cuvântul „statul” se completează cu textul „satul (comuna), orașul (municipiul), inclusiv mun. Chișinău”. c) Articolul 2410 după cuvintele „cu indicarea termenului” se completează cu cuvintele „de 12 (douăsprezece) luni”. 4.2 <u>Legea nr.1543/1998 cadastrului bunurilor imobile</u> se modifică după cum urmează: Articolul 27 alin. (5) se completează cu litera f) cu următorul cuprins: <i>„f) în cazul bunurilor imobile pentru care proprietarul nu există, se cunoaște sau a părăsit bunul imobil fără intenția de a păstra dreptul de proprietate asupra acestuia, justificarea înregistrării provizorii se face la cererea satului (comunei), orașului (municipiului) în temeiul actului normativ adoptat la expirarea termenului stabilit la art.22 alin. (7) Legea nr.29/2018 privind delimitarea proprietății publice.”</i> 4.3 <u>Legea nr. 488/1999 exproprierii pentru cauză de utilitate publică</u> Articolul 5 se completează cu un alineat nou cu următorul cuprins: <i>„(5) Se consideră de utilitate publică bunurile de menire socială, culturală, educative declarate în temeiul și condițiile prezentei legi (școală, grădiniță, casă de cultură, centru de sănătate, clădire administrativă, dig, baraj, sondă arteziană și alte construcții transmise în contul cotelor-părți valorice din patrimoniul fostelor întreprinderi agricole).”</i> 4.4 <u>Legea nr. 523/1999 cu privire la proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale</u> se modifică după cum urmează: La Articolul 2 - la lit. f) după cuvântul “prin” se completează cu sintagma „succesiuni”; - se completează cu litera j) cu următorul cuprins: <i>„j) în temeiul declarării dreptului de proprietate a UAT (asupra unui bun</i>	Propunerile au fost completate în prevederile de modificare a Legii cu privire la proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale nr. 523/1999. Se acceptă. Se acceptă.
--	---	--

	imobil fără stăpân în condițiile legii.” 4.5 <u>Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală</u> se modifică după cum urmează: La Articolul 74 alin. (6) la început se completează cu cuvântul „succesiunile”. 4.6 <u>Codul de procedură civilă</u> de completat cu prevederile capitolului XXXI în redacția de până la Legea nr.133/2018, care prevedea procedura detaliată privind declararea proprietății UAT asupra bunurilor fără stăpân. 4.7 Pct.48 alin. (1) și (7) din <u>Regulamentul cu privire la modul de evidență, evaluare și vânzare a bunurilor confiscate, fără stăpîn, sechestrate ușor alterabile sau cu termen de păstrare limitat, a corpurilor delictive, a bunurilor trecute în posesia statului cu drept de succesiune și a comorilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 972/2001</u> de expus în următoarea redacție: <i>„Bunurile menționate în punctul 1 al prezentului Regulament sînt transmise cu titlu gratuit de către Serviciul Fiscal de Stat după cum urmează:</i> <i>construcțiile (inclusiv locuințele și anexele acestora) care intră în proprietatea statului - autorităților publice locale;</i> <i>terenurile proprietate privată și terenurile cu destinație agricolă, aflate în proprietate privată și trecute în posesia statului în baza dreptului succesoral, ca fiind fără stăpân sau confiscate, se predau cu titlu gratuit autorității administrației publice locale în administrarea căreia se află aceste terenuri. ”</i> 4.8 Examinarea și revizuirea HG nr. Nr. 162 din 19-02-2004 despre unele măsuri privind inventarierea bunurilor imobile proprietate a unităților administrativ-teritoriale și a statului, în vederea aplicării, după caz, a mecanismului respectiv în cazul cotelor-valorice. 4.9 Totodată, este necesar de reglementat situațiile și condițiile în care la moștenire vacantă este chemat statul și cele în care satul (comuna), orașul (municipiul). În acest sens considerăm că statul poate avea calitatea de moștenitor doar pentru bunurile care se află în afara teritoriului Republicii Moldova. 4.10. Examinarea tuturor instrumentelor juridice menționate mai sus sub aspectul acoperirii și oferirii soluțiilor la următoarele situații problematice identificate în practică: - Existența unor liste a cotașilor, fără ca să le fie eliberate certificate de proprietate; - Existența cotașilor care dețin certificate de proprietate asupra diferitor bunuri imobile și/sau mobile;	Se acceptă. Se acceptă. S-a completat nota informativă la proiect. Prin adoptarea proiectului de lege respectiv vor fi modificate și ajustate un șir de acte normative ce reglementează domeniul dat.
--	--	--

	- Situația în care o bună parte din cotași au decedat, fără a fi respectate procedurile succesiunii legale; - Situație în care cotașii vor să renunțe la dreptul său și/sau să-l doneze; - Situații în care, proprietarul lipsește de mult timp, sau nu este cunoscut sau locul aflării sale nu este cunoscut. - Situații în care bunurile cotașilor sunt folosite de o perioadă lungă de anumiți agenți economici cu sau fără permisiunea proprietarilor.	
Ministerul Finanțelor (Scr. Nr. 17- 04/178/632 din 11.05.2022)	Repetat. Lipsa propunerilor și obiecțiilor.	Se acceptă.
Ministerul Justiției (Scr. Nr. 04/3814 din 26.04.2022)	Obiecțiile. Propunerile (recomandările). Cu referire la adresa Cancelariei de Stat nr. 18-23-3395 din 31.03.2022, ce vizează examinarea proiectului de <i>lege pentru modificarea unor acte normative</i> (număr unic 225/ARFC/2022), comunicăm următoarele. Potrivit notei informative, proiectul este elaborat de către Agenda Relații Funciare și Cadastru, urmare sedintelor grupului de lucru (cu participarea reprezentanților Ministerului Justiției, Ministerului Mediului, Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, Agenției Proprietății Publice, Agenției Servicii Publice, Congresului Autorităților Locale din Moldova), instituit în conformitate cu indicațiile consemnate în procesul-verbal al sedintei operative la Prim-ministru, nr. 29 din 22.11.2021, în scopul soluționării problemelor ce țin de cotele-părți valorice deținute în bunuri imobile de diferiți proprietari. Urmare a examinării proiectului, sub aspect conceptual, la art. I, pct. 1, prin care se propune modificarea art. 5 al <i>Legii exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999</i> (în continuare - <i>Legea nr. 488/1999</i>), atenționăm că, în sensul art. 1 din această lege, prin expropriere se înțelege transferul de bunuri și de drepturi patrimoniale din proprietate privată în proprietate publică, transferul către stat de bunuri proprietate publică ce aparțin unei unități administrativ-teritoriale sau, după caz, cedarea către stat sau către o unitate administrativ-teritorială a drepturilor patrimoniale în scopul efectuării de lucrări pentru cauză de utilitate publică de interes național sau de interes local, în condițiile prevăzute de lege, după o dreaptă și prealabilă despăgubire. Astfel, transferul de bunuri și de drepturi patrimoniale din proprietate privată în proprietate publică în sensul exproprierii e posibil doar în cazul în care există scopul efectuării de lucrări pentru cauză de utilitate publică de interes național sau de interes	

	local, după declararea utilitatii publice. Mai mult, la art. 5 alin. (1) din <i>Legea nr. 488/1999</i> sunt enumerate lucrările considerate de utilitate publică, or clădirile propuse spre completare a normei enunțate nu pot fi considerate drept lucrări de utilitate publică. În context, semnalăm că obiectele exproprierii sunt stabilite la art. 2 din aceeași lege. Privitor la pct. 2 al art. I, ce vizează completarea art. 16 din <i>Legea nr. 488/1999</i> cu alineatele (4) și (5), semnalăm că reglementările propuse sunt în discrepanță cu prevederile art. 501 din <i>Codul civil</i>, potrivit cărora: „Articolul 501. Garantarea dreptului de proprietate. (1) Proprietatea este, în condițiile legii, inviolabilă. (2) Dreptul de proprietate este garantat. Nimeni nu poate fi silit a ceda proprietatea sa, afară numai pentru cauză de utilitate publică pentru o dreaptă și prealabilă despăgubire. Exproprierea se efectuează în condițiile legii. (3) Pentru lucrări de interes general, autoritatea publică poate folosi solul oricărei proprietăți imobiliare cu obligația de a despăgubi proprietarul pentru daunele aduse solului, plantațiilor sau construcțiilor, precum și pentru alte daune imputabile ei. (4) Despăgubirile prevăzute la alin. (2) și (3) se determină de comun acord cu proprietarul sau, în caz de divergență, prin hotărâre judecătorească. În acest caz, decizia de retragere a bunurilor din proprietatea persoanei nu poate fi executată până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești. (5) Nu pot fi confiscate bunurile dobândite licit, cu excepția celor destinate sau folosite pentru săvârșirea de contravenții sau infracțiuni. Caracterul ilicit al dobândirii bunurilor se prezumă.”. Or, astfel cum a fost indicat în contextul propunerii de la pct. 1, autorul proiectului face o confuzie incluzând o categorie de bunuri (care ar forma obiectul exproprierii) în cadrul prevederii de la art. 5 alin. (1) din <i>Legea nr. 488/1999</i>, care nu se referă nemijlocit la bunurile susceptibile de a fi expropriate, ci la tipurile de lucrări care pot fi considerate în sensul legii ca fiind de utilitate publică. Reiesind din aceasta, se constată o lipsă expresă a utilitatii publice pentru exproprierile care ar viza aceste bunuri, autorul neindicând în niciuna din intervențiile sale din proiect esența utilitatii publice care ar sta la baza exproprierii vizate. Adițional la această remarcă de ordin conceptual, cu referire la prevederile de la art. I pct. 2 mai este necesar de remarcat că textul „Despăgubirile datorate proprietarilor bunurilor imobile și/sau titularilor de drepturi asupra bunurilor imobile, se stabilesc în baza rapoartelor de evaluare elaborate de evaluatori, titulari ai certificatelor de calificare a evaluatorilor, eliberate în modul stabilit de legislație, selectate de către consiliul local.” (din cuprinsul alin. (4) cu care se propune a fi completat art. 16) este în contradicție evidentă cu	
--	--	--

	norma deja existentă în cuprinsul art. 15 din aceeași lege și care stabilește că „(1) În caz de litigiu asupra cuantumului despăgubirii, instanța de judecată va institui o comisie de experți la care pot participa câte un reprezentant al expropriatorului și al expropriatului.”. Prin urmare, subliniem că este necesar a se păstra claritatea textului legal și a se evita orice contradicții între soluțiile continute în cuprinsul unui act normativ, care ar afecta aplicabilitatea acestuia. Prin urmare, se va exclude din proiect art. I. <i>Vis-a-vis de art. II, prin care se modifică Legea privind delimitarea proprietății publice nr. 29/2018 (în continuare - Legea nr. 29/2018):</i> La pct. 2, ce vizează completarea art. 22 din <i>Legea nr. 29/2018</i> cu alineatul (7), remarcăm că nu s-a ținut cont în totalitate de specificul uzucapiunii imobiliare reglementate de <i>Codul civil</i>, fapt ce va afecta aplicabilitatea finală a prevederii date. Astfel, la moment în materia dată <i>Codul civil</i> reglementează uzucapiunea dreptului în temeiul cuprinsului registrului de publicitate (în cadrul art. 524 din <i>Cod</i>) și uzucapiunea dreptului contrar cuprinsului registrului de publicitate (în cadrul art. 526 din <i>Cod</i>). Soluția propusă prin intermediul proiectului nu poate merge automat pe niciuna din cele două opțiuni, dat fiind specificul fiecărui tip de uzucapiune. Uzucapiunea prevăzută la art. 524 din <i>Codul civil</i> poate servi ca temei juridic pentru consolidarea dreptului patrimonial înregistrat, însă ținându-se cont că în proiect se merge pe calea unei înregistrări provizorii a dreptului de proprietate a unității administrativ-teritoriale asupra bunurilor respective, acest remediu legal nu este în măsură să justifice pe deplin înregistrarea ulterioară definitivă a dreptului de proprietate a unităților administrativ-teritoriale, după expirarea termenului de 10 ani prevăzut la alineatul (7) din proiect. În ceea ce privește uzucapiunea prevăzută la art. 526 din <i>Codul civil</i>, aceasta nu va putea fi reținută deoarece soluția consacrată în proiect nu se încadrează în niciuna din situațiile prevăzute de art. 526 alin. (1) din <i>Cod</i>. În plus, nu trebuie de omis faptul că dreptul de proprietate al unităților administrativ-teritoriale se înregistrează (provizoriu) de la momentul intrării în vigoare a legii și nu de la momentul expirării termenului de uzucapiune prevăzut la art. 526 din <i>Codul civil</i> (ceea ce reprezintă un aspect semnificativ, cu multiple consecințe de ordin juridic și practic). În această ordine de idei, considerăm că o referință nemijlocită la mecanismul uzucapiunii imobiliare prevăzut de <i>Codul civil</i> pentru a se asigura dobândirea drepturilor patrimoniale asupra bunurilor specifice ce sunt vizate în proiect nu este oportună. Reiesind	Se acceptă. S-a exclus art. I.
--	--	--

	din faptul că proiectul de lege urmărește să instituie o procedură legală specială pentru obținerea dreptului de proprietate a unitatilor administrativ-teritoriale asupra anumitor categorii de clădiri transmise în contul cotelor-părți valorice din patrimoniul fostelor întreprinderi agricole, această procedură urmează a fi consacrată în totalitate în cuprinsul prezentului proiect, fără trimiteri la proceduri consacrate în cuprinsul altor acte normative, care ar putea ulterior în practică să altereze viziunea originară a legiuitorului sau chiar să blocheze aplicarea prevederilor proiectului dat. În contextul dat, pentru a se remedia acest aspect prin prisma soluțiilor consacrate în proiect, considerăm că se impune excluderea dispoziției „în conformitate cu procedura de dobândire a dreptului de uzucapiune” din cadrul alineatului (7) cu care se propune a fi completat art. 22 din <i>Legea privind delimitarea proprietății publice nr. 29/2018</i>. ' (1) Complementar, aferent rigorilor de tehnică legislative atenționăm că alineatele articolului sunt însemnate succesiv cu numere ordinare, exprimate prin cifre arabe, luate între paranteze rotunde (a se vedea art. 51 alin. (6) din <i>Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative</i>).	Se acceptă. S-a exclus. Se acceptă.
	Repetat. Nu s-a prezentat.	Proiectul de lege s-a definitivat urmare a avizării și consultării publice și a fost completat cu aspecte și concepte noi.
Centrul Național Anticorupție (Scr. nr. 06/2-2180 din 13.04.2022)	Obiecțiile. Propunerile (recomandările). Potrivit art. 25 alin. (1) al Legii integrității nr. 82/2017, eficiența cultivării climatului de integritate instituțională și profesională este supusă verificărilor din partea conducătorilor entităților publice, a autorităților anticorupție, a societății civile și mass-mediei. În acest sens, în conformitate cu prevederile art. 25 alin. (3) lit a), art. 28 alin. (4) al Legii prenotate, expertiza anticorupție, în calitate de măsură de control a integrității în sectorul public, se va efectua doar asupra proiectului definitivat în baza propunerilor și obiecțiilor expuse în procesul de avizare și/sau de consultare a părților interesate. Proiectul propus pentru expertiza anticorupție, nu este însoțit de avizele instituțiilor implicate în procesul de avizare/sinteza recomandărilor recepționate în cadrul consultării publice, fapt ce presupune că ulterior redacția proiectului poate suferi modificări și completări. Prin urmare, întru efectuarea expertizei anticorupție solicităm expedierea în adresa Centrului Național Anticorupție a proiectului definitivat.	Se acceptă.
(Scr. Nr. 06/2-2928 din 19.05.2022)	Obiecțiile. Propunerile (recomandările). Raport de expertiză anticorupție Nr. ELO22/7959 din 18.05.2022 la proiectul de lege pentru modificarea Legii nr.29/2018 privind delimitarea proprietății publice	

	Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017. I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului Autor al proiectului de act normativ este Guvernul RM, iar autor nemijlocit este Agenția Relații Funciare și Cadastru, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996. Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative. I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional „<i>etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:</i> a) <i>informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;</i> b) <i>punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;</i> c) <i>consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;</i> d) <i>examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;</i> e) <i>informarea publicului referitor la deciziile adoptate.”</i> Proiectul supus expertizei anticorupție și nota informativă aferentă acestuia nu au fost plasate pentru consultare publică pe pagina web oficială a Agenția Relații Funciare și Cadastru www.arfc.gov.md și nici pe portalul www.particip.gov.md, astfel nefiind asigurat accesul părților interesate la proiectul prenotat. Suplimentar, se remarcă că autorul proiectului nu a asigurat nici informarea publicului referitor la inițierea elaborării prezentului proiect de decizie, condiție prevăzută de art.9 a Legii nr.239/2008 „(1) <i>După inițierea procesului de elaborare a deciziei, autoritatea publică va plasa, în termen de cel mult 15 zile lucrătoare, anunțul respectiv pe pagina web oficială [...]</i>”.	
--	---	--

	În consecință, în procesul de promovare a proiectului nu au fost respectate rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate în Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, iar părțile interesate nu au avut acces la proiectul în cauză, pentru a-și exprima opiniile, comentariile și recomandările asupra acestuia. I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului Analizând normele elaborate, se constată că prin proiect se propune aprobarea unor amendamente la Legea nr.29/2018 privind delimitarea proprietății publice, în vederea reglementării procesului de înregistrare a dreptului de proprietate a unităților administrativ-teritoriale asupra bunurilor imobile transmise în contul cotelor-părți valorice din patrimoniul fostelor întreprinderi agricole, neînregistrate în registrul bunurilor imobile. Prin urmare, se constată că scopul declarat de către autor în nota informativă corespunde scopului real al proiectului. I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect Prin proiect se promovează interesul public de a asigura administrarea eficientă și transparentă a proprietății publice. I.5. Justificarea soluțiilor proiectului I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă. În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „<i>nota informativă care cuprinde:</i> <i>a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;</i> <i>b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;</i> <i>c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;</i> <i>d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;</i> <i>f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare”.</i> În conținutul notei informative se prezintă argumente referitoare la condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite, în conformitate cu prevederile art.30 al Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative. I.5.2. Argumentarea economică-financiară. Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „<i>e) fundamentarea economico-financiară”.</i> Reieșind din argumentele prezentate în nota informativă, cât și din prevederile	
--	---	--

	proiectului, se atestă că implementarea acestuia nu presupune cheltuieli financiare din bugetul de stat. <i>În acest sens, în nota informativă se menționează că: „Proiectul nu necesită cheltuieli suplimentare din contul bugetului de stat.”</i> II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului II.1. Limbajul proiectului <i>Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]</i> <i>a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]</i> <i>c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative; în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]</i> <i>e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]</i> <i>f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nusînt utilizate sau cu sens ambiguu;</i> <i>g) se evită tautologiile juridice;</i> <i>h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice,</i> Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017. II.2. Coerența legislativă a proiectului În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare. II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect Proiectul nu reglementează în mod direct activitatea agenților publici și/sau a entităților publice. Totuși, reglementările propuse, la aplicare, vor implica activitatea entităților publice responsabile de întocmirea listei bunurilor imobile transmise în contul cotelor-părți valorice din patrimoniul fostelor întreprinderi agricole, neînregistrate în registrul bunurilor imobile și de înregistrarea provizorie a dreptului de proprietate după unitățile administrativ-teritoriale a clădirilor transmise în contul cotelor-părți valorice din patrimoniul fostelor întreprinderi agricole, neînregistrate în registrul bunurilor imobile. II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului	
--	--	--

	Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului. III. Concluzia expertizei Proiectul a fost elaborat de către Agenția Relații Funciare și Cadastru și are drept obiectiv aprobarea unor amendamente la Legea nr.29/2018 privind delimitarea proprietății publice, în vederea reglementării procesului de înregistrare a dreptului de proprietate după unitățile administrativ- teritoriale asupra bunurilor imobile transmise în contul cotelor-părți valorice din patrimoniul fostelor întreprinderi agricole, neînregistrate în registrul bunurilor imobile. Prin proiect se promovează interesul public de a asigura administrarea eficientă și transparentă a proprietății publice. Deși în textul proiectului nu s-au identificat factori de risc care pot genera apariția riscurilor de corupție, totuși, se reține promovarea proiectului în afara exigențelor statuate în Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, fapt ce impune respectarea rigorilor normative în acest sens.	Se acceptă. Proiectul de lege definitivat urmare a avizării și consultării publice a fost completat cu aspecte și concepte noi și a fost plasat pe pagina web oficială a Agenției Relații Funciare și Cadastru www.arfc.gov.md și pe portalul www.particip.gov.md.
--	---	---

Director general adjunct

Ștefan CRIGAN